

Особливості відносин з надання детективних послуг

Богдан Ніколенко

*студент ступеня вищої освіти «Магістр», спеціальності «Право»,
освітньої програми «Приватна детективна діяльність»,
юридичного факультету,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: NikolayenkoBS@krok.edu.ua*

Вікторія Корольова

*к.ю.н., доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ViktoriyaV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-2998-6144*

Спроби законодавчо врегулювати приватну детективну діяльність в Україні тривають вже 2 десятиліття, починаючи з 2000 року, коли вперше у Верховній Раді України було зареєстровано проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» № 5237 від 05.04.2000 р., який не було прийнято [1]. За період з 2000 року і до тепер був ряд спроб прийняти Закон про приватну детективну діяльність і всі з них не мали успіху. Наразі актуальною спробою законодавчо врегулювати приватну детективну діяльність є проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» № 3010 від 04.02.2020 р., який наразі проходить друге читання [2].

Незважаючи на відсутність такого Закону, приватна детективна діяльність все одно існує і користується попитом. Про це зазначає цілий ряд науковців, які, зокрема, стверджують, що незважаючи на те, що приватних детективів і детективних агентств в Україні офіційно не існує, детективні послуги користуються попитом на ринку послуг. Як правило, детективне агентство реєструється як засіб масової інформації, а приватний детектив – журналіст, який проводить журналістське розслідування. Однак більша частина детективів ні де не реєструється і по суті знаходиться в тіні, надаючи послуги на свій страх і ризик [3, с. 677; 4, с. 111]. Також дослідники приватної детективної діяльності в Україні зазначають, що такі об'єднання та структури реєструються як адвокатські контори, приватні підприємства чи громадські організації з правового захисту населення [5, с. 137].

Попри відсутність Закону «Про приватну детективну діяльність» у наукових працях вітчизняних дослідників відносини, що виникають під час надання приватних детективних послуг, розглядається як особливий, специфічний вид відносин виходячи з положень одно чи декількох законопроектів, які розглядалися Верховною Радою України.

Наприклад, І. В. Леоненко, зазначає, що під правовідносинами у приватній детективній діяльності слід розуміти специфічну частину суспільних відносин, що виникають, розвиваються і припиняються за наявності певних юридичних фактів, визначених законодавством про приватну детективну діяльність та іншими законодавчими і відомчими нормативними актами, за допомогою

яких суб'єкти таких відносин реалізують свої повноваження, спрямовані на досягнення конкретного результату з метою захисту законних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб [6, с. 155].

На нашу думку такий підхід є невірним з огляду на те, що спеціальний Закон, який би врегулював відносини, пов'язані з наданням приватних детективних послуг відсутній, відповідно така група правовідносин не може виділятися як особлива та специфічна. Таким чином, за відсутності відповідного законодавства, можна констатувати, що такі відносини відносяться до загальних цивільних відносин з надання послуг. Оскільки відповідно до зазначених законопроектів одним із суб'єктів відповідних відносин мав би бути приватний детектив або детективне агентство. Приватний детектив у свою чергу повинен мати свідоцтво про право на зайняття приватною детективною діяльністю, а детективне агентство повинне мати принаймні одного засновника (учасника), який є приватним детективом і, відповідно, має зазначене свідоцтво. Цим зумовлюється особливість відносин з надання приватних детективних послуг відповідно до зазначених законопроектів «Про приватну детективну діяльність» - один із суб'єктів відносин з надання послуг є специфічним і ця специфіка полягає у тому, що він повинен мати свідоцтво про право на зайняття приватною детективною діяльністю для того, щоб бути учасником цих відносин.

Відповідно можна дійти висновків, що за умов відсутності відповідного Закону, свідоцтво про право на зайняття приватною детективною діяльністю не надається і Державний реєстр приватних детективів відсутній. З чого випливає, що суб'єктами відносин з надання приватних детективних послуг є звичайні фізичні та/або юридичні особи, які не мають для здійснення такої діяльності певних «привілеїв», які мали б приватні детективи відповідно до спеціального Закону. Тому така діяльність є доволі обмеженою і врегульовується нормами цивільного законодавства щодо надання послуг.

Ключові слова: Приватна детективна діяльність; Приватні детективні послуги; Детективні послуги; Приватний детектив.

Список використаних джерел

1. Про приватну детективну діяльність: проект Закону України від 05.04.2000 р. № 5237. Дата оновлення: 18.04.2000. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=8121 (дата звернення 16.11.2023).
2. Про приватну детективну діяльність: проект Закону України від 04.02.2020 р. № 3010. Дата оновлення: 17.02.2021. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68051 (дата звернення 16.11.2023).
3. Самойленко С. В., Француз А. Й. Детективні послуги, їх поняття та зміст, перспективи розвитку. Матеріали науково-практичної конференції: Актуальні питання сучасної науки та практики: науково-практична конференція молодих учених (15 листопада 2018 р., м. Київ). Київ: Університет «КПОК», 2018. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/2018-11-15_materiali-%D1%81onference-krok.pdf (дата звернення 21.09.2023).
4. Корольова В. В. Суб'єкти приватної детективної діяльності в механізмі забезпечення

прав і свобод людини і громадянина. Матеріали науково-практичної конференції: Теоретико-правові засади становлення, розвитку та діяльності інституту приватних детективів: вітчизняна та зарубіжна практика (02 березня 2017 р., м. Київ). К. : Університет економіки та права "КРОК", 2017. URL: <http://library.krok.edu.ua/ua/kategoriji/materiali-konferentsij/624-tezy-mizhnarodnoi-naukovopraktychnoi-konferentsii-teoretykopravovi-zasady-stanovlennia-rozvytku-ta-diiialnosti-instytutu-pryvatnykh-detektyviv-vitchyzniana-ta-zarubizhna-praktyka-2-berezni> (дата звернення 21.09.2023).

5. Француз А. Й., Тукало Д. Ю. Особливості становлення приватної детективної діяльності в Україні у порівнянні із зарубіжними країнами. Правничий вісник Університету «КРОК». 2020. № 38. с. 133-142. URL: <https://library.krok.edu.ua/media/library/category/zhurnali/pravnychy-visnyk-universytetu-krok/pravnychy-visnyk-universytetu-krok-n38.pdf> (дата звернення 20.09.2023).

6. Леоненко І. В. Правовідносини у приватній детективній діяльності. Правничий вісник Університету «КРОК». 2016. № 25. с. 150-154. URL: <https://library.krok.edu.ua/media/library/category/zhurnali/pravnychy-visnyk-universytetu-krok/pravnychy-visnyk-universytetu-krok-n25.pdf> (дата звернення 21.09.2023).